

Bibliotekaren

NR. 3 / 1996 - 4. ÅRGANG

APRIL

Hva har universitetsbiblioteket i Bethlehem med oss bibliotekarer i Norge å gjøre? Hvorfor har Bibliotekaren trykket flere reisebrev fra Botswana? Hvorfor har Thomas Brevik fast spalte med inntrykk fra USA? Er det ikke nok som stoff om bibliotekarer i Norge?

Selvfølgelig er saker som angår bibliotekarer i Norge hovedsaken for dette bladet. Men enhver situasjon blir best forstått hvis man også ser den utenfra, eller i en større sammenheng. Dessuten er bibliotekarers yrkeshverdag mer internasjonal enn de fleste andres. Vi er avhengige av bestillinger som fritt kan krysse grenser. Vi tar fri informasjonsflyt for gitt.

Det er dessuten etiske og politiske grunner til å bry seg med bibliotekarers hverdag i andre land. Skal vi ikke vite om, og mene noe om, israelsk konfiskering av tidsskrifter på vei til palestinske bibliotek? Skal vi være uvitende om myndighetenes kriminalisering av ordet "abort" på Internett i USA?

"Bibliotekaren" vil yte sitt bidrag til at BF-ere er internasjonalt orientert.

Anja Angelskår Mjelde fikk nærkontakt med palestinere, både i og utenfor bibliotek i Davids by. På side 10 kan du lese mer om...

Flørting og kulehull i Bethlehems universitetsbibliotek

Tidsskriftet:

"Bibliotekaren" utgis av Bibliotekarforbundet.

ISSN 0804-4147

Trykk: Falch Hurtigtrykk A/S

Redaksjon:

Erling Bergan (redaktør)
Anja Angelskår Mjelde
Eva K. Nergård

Redaksjonens adresse:

Runnen 4, 6800 Førde
Tlf.(jobb): 57 72 25 19
Fax: 57 72 25 01
Tlf.(priv.) 57 82 24 09
E-post: ebe@ahf.hisf.no

Levering av stoff:

Artikler og annet stoff sendes redaksjonen innen deadline, som e-post eller med vanlig post vedlagt diskett. Vi kan også ta imot fax eller vanlig post uten diskett.

Abonnement:

Abonnement på «Bibliotekaren» i 1996 koster kr.195,-. Beløpet betales inn til vår postgirokonto. Merk talongen «Abonnement 96».

Annonser:

1/1 side kr.1.800,-
1/2 side kr. 900,-

Stillingsannonser:

Helside kr. 900,-
Halvside kr. 450,-
Kvartside kr. 300,-

Utgivelsesplan:

Nummer: Deadline: Hos medl.:

1 - 1996	17.jan.	6.febr.
2 - 1996	14.febr.	5.mars
3 - 1996	13.mars	2.april
4 - 1996	17.april	7.mai
5 - 1996	29.mai	18.juni
6 - 1996	3.juli	23.juli
7 - 1996	21.aug.	10.sept.
8 - 1996	18.sept.	8.okt.
9 - 1996	16.okt.	5.nov.
10-1996	13.nov.	3.des.

Av innholdet i dette nummeret:

BFs lønnskrav til tariffoppgjøret ... s. 4

Forbundsstyret har nå sluttbehandlet BFs krav til tariffoppgjøret pr. 1.5.1996 og oversendt disse til AF.

Varsling av BF-landsmøte 1997 s. 5

I tidligste laget? Vedtektene i BF krever varsling av landsmøte ett år i forveien. Innkalling og sakspapir kommer neste år...

Nyttig kontorfellesskap s. 6

BF opprettet sekretariat i Lakkegata 21 i fjor. Allerede fra første dag så vi fordelene av å være i hus med andre forbund.

Nytt kommunalt stillingsregulativ?. s. 7

I 1994 ble det nedsatt et partssammensatt utvalg som skulle gjennomgå stillingsregulativet i KS-området.

Bilder i biblioteket s. 8

Kirsti Tveitereid presenterer et nytt "Dilemma på jobben".

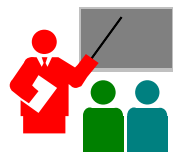

Bibliotekarers og legers lønn s. 9

Randi Rønningen på banen for å imøtegå en tvilsom lønnsammenligning mellom bibliotekarer og leger.

Kulehull og flørting i Bethlehem.... s.10

Redaksjonen har besøkt Bethlehem universitetsbibliotek. Det skjedde mye i de dage...

Problembasert læring noe for oss? s.12

Bibliotekarer trenger grunnleggende *forståelse* fremfor rene *ferdigheter*, skriver Ingeborg Motzfeldt, og lufter tanken på å slippe PBL løs på bibliotekarstudentene.

Valgfusk? s.13

Nytt Amerikabrev fra Thomas Brevik, midt i den amerikanske presidentvalgkampen.

Samling i bønn? s.14

Spørsmålet vi må ta stilling til, er "samling i bønn" eller "forskjellsbehandling", utfordrer Anne-Mette Vibe. Det dreier seg om lønnsstragien til Bibliotekarforbundet.

Vi er våkne, for f...! s.15

"De to artiklene om bibliotek som sto i Morgenbladet den 19.1.96, er så fulle av merkelige påstander og direkte feil at det må kommenteres." Slik innleder Suzanne Bancel sitt engasjerte debattinnlegg.

leder'n

RANDI RØNNINGEN, FORBUNDSLEDER

Det er tegn som tyder på at våre arbeidsgivere i offentlig sektor vil at mere av lønnsfastsettelsen skal foregå lokalt. De nye lønssystemene som ble innført for noen år siden, hvor hver enkelt stilling ble plassert i lønnsrammer, legger opp til at en lokalt kan forhandle seg fram til alternative lønsplasseringer innenfor samme stillingskode.

Signalene fra KS i forslag til nytt lønnsregulativ i kommunene er at enda mere av lønnsfastsettelsen skal foregå i hver enkelt kommune, bare minstelønnen for hver enkelt yrkesgruppe skal fastsettes sentralt.

Er dette en utvikling vi skal applaudere? Lokalt lønnsfastsettelse gir oss, både som enkeltpersoner og som fagforening, store utfordringer. Det krever

store initiativ fra hvert enkelt medlem, BF må ha en sterk lokal organisering og godt skolerte tillitsvalgte. Vi kan også risikere å miste noe av sikkerheten et sentralt system gir oss. Vi vet heller ikke om alle våre lokale arbeidsgivere har den nødvendige kompetanse for å gjennomføre lokale forhandlinger på en tilfredsstillende måte.

Blir det meste av lønnsfastsettelsen foretatt lokalt må dette nødvendigvis ansvarliggjøre hver enkelt av oss på en langt annen måte enn ved sentrale lønnsforhandlinger. Jeg blir selv ansvarlig for at noe skal skje med min egen lønn. En dyktig bibliotekar som også er flink til å selge seg selv og sin

kompetanse, vil ha større mulighet for å få gjennomslag for et lønnskrav lokalt.

Ved lokale forhandlinger er det større muligheter for å ha ta hensyn til spesielle forhold. Våre arbeidsplasser varierer stort i både størrelse og organisering. I BF's arbeid med en ny lønnsplan for bibliotekarer i kommunen, har vi sett hvor vanskelig det er å fange opp alle behovene som finnes ved de ulike arbeidsstedene. Ofte når vi tror vi har funnet en god løsning for noen, ser vi at denne kan få uheldige konsekvenser for andre.

Ved en forholdsmessig større andel til lokale lønnsforhandlinger, kan vi risikere

store lønnsforskjeller innenfor vår yrkesgruppe. Jeg mener vi må akseptere at noen i en periode får en annen lønnsutvikling enn andre. Er vi ikke villige til

å se at noen bibliotekarer får en bedre lønsmessig uttelling enn de øvrige, vil vi alle bli stående stille nederst på lønnsregulativet.

Men en viktig forutsetning for at vi kan støtte opp om at en større del av lønnsfastsettelsen skal foregå lokalt, er at enkelte forutsetninger bestemmes sentralt. Vi kan ikke godta at lokale arbeidsgivere skal stå helt fritt når lønnen skal bestemmes. Alle må sikres en anstendig minimumslønn. Det må også være en forutsetning at det avsettes en så stor pott at det blir noe reellt å forhandle om, ikke bare en slåsskamp om smuler.

BFs forbundsstyre:

Randi Rønningen (leder)
Menighetsfakultetets bibliotek
Boks 5144 Majorstua
0302 Oslo
Tlf.jobb: 22 59 05 22
Fax: 22 59 05 30
Tlf.priv.: 22 19 56 41
E-post: randi.ronningen@menfak.no

Turid Holtermann (nestleder)
Høgskolen i Sør-Trøndelag
Avdeling helse- og sosialfag
Ranheimsveien 10
7005 Trondheim
Tlf.jobb: 73 82 82 26
Fax:
Tlf.priv.: 73 91 11 59
E-post:turid.holtermann@ahf.hist.no

Randi Alice Johnsen (styremedlem)
Kongsbakken videregående skole
Tromsø

Siri Kolle (AU-medlem)
Fredrikstad bibliotek
Avdeling Onsøy
Onsøy

Steinar Lakså (styremedlem)
Meråker folkebibliotek
Meråker

Kari Lifjell (styremedlem)
Deichmanske bibliotek, Lesesalen
Oslo

Anne-Mette Vibe (styremedlem)
Norges idrettshøgskoles bibliotek
Oslo

Eli Wilhelmsen (styremedlem)
Nasjonalt læremiddelsenter
Oslo

Anne Woje (styremedlem)
Kvinnerad folkebibliotek
Husnes

BFs sekretariat:

Faglig sekretær: Sølvi Kristiansen

Adresse: Lakkegt.21,
0187 Oslo
Tlf.: 22 17 04 95
Fax: 22 17 04 96

SPALTELANGS

“World Book and Copyright Day”

UNESCO har erklært 23. april som Verdens bok- og opphavsrettdag. Grunnen til at akkurat denne dagen er valgt, er at 23. april 1616 var Miguel de Cervantes, William Shakespeares og Inca Garcilaso de la Vegas dødsdag.

Jobbrotasjonsprosjekt i Danmark

Danske BF har nå fått godkjent et jobbrotasjonsprosjekt for bibliotekarer i nordjyske folkebibliotek. Dette innebærer at 24 folkebibliotekarer får mulighet til å delta i et 6-ukers intensivt kurs ved Danmarks Biblioteksskole. Kurset konsentrerer seg i hovedsak om Internett, databaser og nye informasjonsteknologiske medier. Samtidig får 16 ledige bibliotekarer delta på et 6-ukers kurs med tilsvarende innhold samt at de får jobbtrening på de bibliotekene hvor bibliotekarene er på kurs.

Formålet med prosjektet er både å forbedre de jobbsøkendes muligheter på arbeidsmarkedet, og å oppgradere de arbeidende bibliotekarers kunnskaper på området IT.

Interessen har vært stor idet 34 arbeidsledige bibliotekarer meldte sin interesse, og 64 arbeidende fra 13 forskjellige bibliotek ønsket å delta. Prosjektet startet i begynnelsen av februar og vil løpe til utgangen av juni i år. Representanter fra bl.a. Arbeidsformidlingen, Trygdekontoret, Danmarks Biblioteksskole og BF vil evaluere prosjektet som har en økonomisk ramme på ca. 1,3 millioner dkk.

“Internett-navigatører”

10 bibliotekarer fra Københavnsområdet har i løpet av et 4-ukers kurs

SPALTELANGS

BFs lønnskrav til hovedtariffoppgjøret

Randi Rønningen
Forbundsleder i BF

Forbundsstyret har nå sluttbehandlet BFs krav til tariffoppgjøret pr 1.5.1996 og oversendt disse til AF.

Når det gjelder de overordnede prinsippene ønsker BF å prioritere sentrale justeringer på lønnsplanene. Spesielt i kommunal sektor skal det radikale endringer til før vi får en lønnsplan som kan gi oss de muligheter vi ønsker.

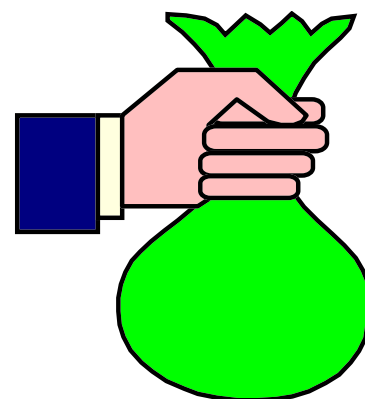
Selv om BF prioriterer sentrale forhandlinger, ser vi det som nødvendig at det også settes av midler til lokale forhandlinger. Mange av BFs medlemmer, bl.a. biblioteksjefene, er ansatt i såkalte unormerte stillinger. Lønnplasseringen i de unormerte stillingene avgjøres kun av den lokale arbeidsgiver, altså hver enkelt kommune. De får ikke fastsatt rammene for lønnen sentralt slik som de øvrige stillingskodene.

Når det gjelder de enkelte kravene for hvert

enkelt tariffområde, vil vi stort sett prioritere grunnkodene.

Kommunal sektor

I kommunal sektor fremmer BF krav på alle kodene hvor rammene fastsettes sentralt: 7026 Bibliotekar, 7027 Bibliotekar I/Avdelingsbibliotekar og 6112 Distriktsbibliotekar. For alle kodene ligger kravene på det nivået som er i staten pr. i dag. Vi finner det svært urimelig at bibliotekarer med identisk utdanning og i stillinger som krever den samme kompetanse, blir lønnet så forskjellig av offentlige arbeidsgivere. Den store ulikheten ser vi spesielt i kodene for avdelingsbibliotekar. I kommunen er høyeste alternativ for denne koden lønnstrinn 31, mens det laveste lønnstrinnet for tilsvarende kode i staten er 32. Høyeste alternativ i kommunen er altså ett lønnstrinn under laveste i staten.

BF ønsker i denne omgang ikke å skape forskjell mellom Bibl.I/Avd.bibl. og Distriktsbibliotekar og fremmer identiske krav for disse to kodene. Det har vært mange diskusjoner rundt stillingstittelen distriktsbibliotekar. Forbundsstyret har ikke klart å finne et godt nok alternativ og fremmer derfor ikke krav om endring av tittel i dette oppgjøret.

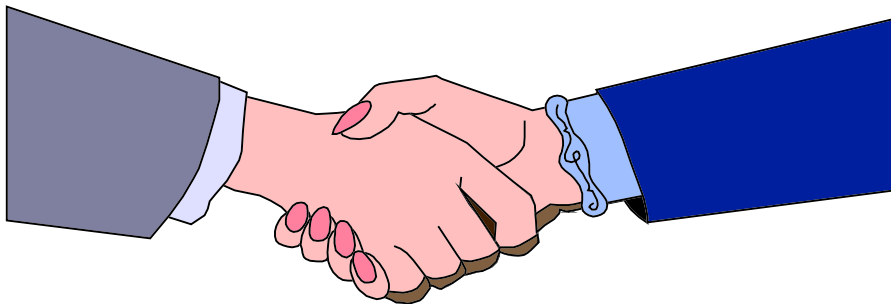
BF fremmer krav om to nye koder i kommunen: Bibliotekar og Spesialbibliotekar.

Den nye koden Bibliotekar ønsker vi plassert mellom de to laveste alternativene vi har i dag. Spesialbibliotekar ønsker vi å ha plassert høyere enn dagens Bibl.I/Avd.bibl. Begge de nye kodene tenker vi oss benyttet til bibliotekarer som påtar seg spesielle faglige oppgaver uten lederansvar, på ulike nivåer i institusjonene.

gjort at stillingenes ansvars- og arbeidsområder har blitt vesentlig endret for bibliotekarene. Dette må gjenspeiles i avlønningen. Kravet samsvarer også med sammenlignbare stillinger i Oslo kommune.

Staten

I statlig sektor støtter BF de kravene som stilles av Forskerforbundet/Fagbibliotekar-

Oslo kommune

I Oslo kommune fremmer BF krav på kode 0359, grunnstillingen for bibliotekarer ved Deichmanske bibliotek og kode 0360 som bl.a. benyttes for bibliotekarene i videregående skoler.

For kode 0359 fremmer vi et krav hvor laveste alternativ på stigen er to lønnstrinn over dagens nivå. I tillegg ønsker vi en stige som går lenger enn den gjør i dag.

For bibliotekarene i de videregående skolene i Oslo krever vi at de plasseres fire lønnstrinn over dagens nivå. Reform'94 har

foreningen. Disse fremmer krav på kodene 1074 Bibliotekar og 1178 Avdelingsbibliotekar.

Kode 1074 må plasseres i en lønnsramme som både gir bedre begynnerlønn, opprykkstakt og topplønn. I tillegg kreves det at koden får en godskrivningsregel som gir høyere innplassering for de med høyere akademisk utdanning (godskrivningsregel 5).

For kode 1178 Avdelingsbibliotekar er kravet at den må forskyves tre lønnstrinn høyere i forhold til dagens plassering.

Landsmøtet 1997

Forbundsstyret i Bibliotekarforbundet har fastsatt dato for BFs neste landsmøte. Det blir **fredag 18. april 1997 i Oslo.**

Forrige landsmøte var 29. september 1995. I Bibliotekarforbundets vedtekter §7.1 heter det: "Landsmøtet er forbundets høyeste organ. Ordinært landsmøte avholdes hvert 2. år."

Varslingen av 1997-landsmøtet nå er også i tråd med vedtektenes §7.2: "Landsmøtet sammenkalles av forbundsstyret. Sted og tidspunkt for ordinært landsmøte gjøres kjent med ett års varsel. Innkalling og sakspapirer sendes ut senest 4 uker før landsmøtet."

Det er dessuten på sin plass å minne om vedtektenes §7.3 første setning, som sier: "Saker som ønskes behandlet av landsmøtet skal være levert forbundsstyret senest 8 uker før landsmøtet." Det vil si at fristen for å levere saker til landsmøtet er 21. februar 1997.

Landsmøtet består av delegater fra lokallagene. Delegatene velges på lokallagenes årsmøter i perioden 1. januar 1997 - 15. mars 1997.

SPALTELANGS

utdannet seg til Internett-navigatører, og averterer i Bibliotekspresen 3/96 etter praksisbibliotek der de kan stille sin viten og ekspertise til rådighet i en uke i mars. De kan "surfe" og søke på nettet, programmere i HTML, betjene billed- og grafikkbehandlingsprogrammer og demonstrere hvordan man lager hjemmesider. Dette er med andre ord et tilbud både til bibliotekets egne ansatte og til brukerne av biblioteket.

American Internet User Survey

En nylig offentliggjort undersøkelse fra USA viser at den gjennomsnittlige Internett-surfer er 36 år og mann. Han er oftest universitetsutdannet og har en årsinntekt på ca. 380.000 kr. En tredjedel av brukerne er imidlertid kvinner, en tredjedel er under 30 år, og nesten en tredjedel angir at de ser mindre på fjernsyn enn før.

Halvparten bruker Internett ut fra egne interesser, en tredjedel i forbindelse med jobben, og 13% bruker nettet i studie- eller forskningsøyemed. Brukerne setter særlig stor pris på muligheten til å kommunisere med mennesker som de ellers aldri ville kommet i kontakt med.

Fjernsyn på Internett

I løpet av mars måned vil NRK starte prøvesendinger av interaktive TV-nyheter over Internett. I følge Norsk Regnesentral blir NRK verdens første fjernsynskanal med sending av video på forespørsel over Internett.

Distriktssendingene Nordnytt er utvalgt som de første som skal sendes over nettett. Som bruker kan du velge mellom alle innslagene i en sending ut fra en meny, og se det som passer deg når det passer deg. Videoene kan stoppes, startes og spoles som på en vanlig videospiller. Foreløpig er det

SPALTELANGS

imidlertid bare brukere tilknyttet UNIX-maskiner som kan ta inn signalene. NRK håper imidlertid at en PC-versjon skal være klar til neste år.

Prøvesendingene er en del av det såkalte LAVA-prosjektet som hovedsakelig finansieres av Norges forskningsråd. Fem millioner kroner er i år satt av til prosjektet. Det er Norsk Regnesentral som utfører forsknings- og utviklingsarbeidet for å få NRK på nettet.

Prosjektets framtid avhenger nå av tilbakemeldingen fra brukerne. Slår tilbudet an, kan det bli utvidet med tilsvarende TV-nyheter fra andre distriktskontor.

Malmö biblioteks visjon av år 2010

Framtiden begynner i år 2010 i følge Malmö bys hovedbibliotekar Sven Nilsson. Da har byen fått et nytt bibliotek, IT-samfunnet har slått ut i full blomst, alle kan finne uendelige mengder informasjon og kommunikasjonen er billig. Alle har en form for IT-anlegg hjemme, og man kan spørre seg om det over hodet er nødvendig å gå ut etter informasjon og underholdning. Til det svarer Sven Nilsson et ubetinget ja!

Biblioteket er - i hvert fall i Malmö - åpent hele døgnet, og man går dit ikke bare pga. samlingene, servicen og kompetansen som der finnes, men for miljøets skyld. Biblioteket er attraktive møteplasser for dem som sitter hjemme og arbeider, for studenter o.a. med "oppløste" arbeidstider. Derfor må det legges vekt på utformingen av miljøet i bibliotekene, og ressurser må frigjøres til dette.

Malmö kulturvisjon på Internett nå via adressen:
<http://www.msb.malmo.se/visionen/>

SPALTELANGS

Kontorfellesskap til hygge og nytte

Sølvi Kristiansen
Faglig sekretær i BF

Bibliotekarforbundet opprettet sekretariat 1. november 1995 i Lakkegata 21. I forkant var det gjort undersøkelser for leie av lokaler andre steder, bl.a. i AF-bygget i Tollbugata. Men valget falt til slutt på Lakkegata, og BF gikk inn i et kontorfellesskap med Norsk Bioingeniørforbund (NOBI), Norsk Ergoterapeutforbund (NETF), Norsk Skolelederforbund (NSLF) og Norsk Radiografforbund (NRF). Kontorfellesskapet er nå organisert som et aksjeselskap, med felles kontakt mot gårdeier.

Allerede fra første dag fikk vi se fordelene av å være i hus med andre forbund. Kontorene som vi skulle leie var ikke klare til innflytting, vi hadde ikke telefon, data eller kontormøbler, men NSLF lånte oss villig et av sine ledige kontorer slik at vi kunne komme i gang.

Kontorbygget i Lakkegata er nå under ombygging og oppussing, slik at organisasjonene får mest mulig hensiktsmessige lokaler for sin drift. I denne prosessen har vi hatt nytte av de andre forbundene, med rent praktiske løsninger og erfaringer fra tidligere. Det har vært en turbulent periode med flytting mellom etasjer og kontorer, rent fysisk har BF vært innom de lokalene som etter hvert blir våre permanente kontorer, men er for øyeblikket på NETFs gjesteliste.

Denne ombygginga er nå inne i slutfasen, i løpet av 14 dager regner man med å være ferdig med ombygging, og da vil både faks og telefon bli mer stabilt enn det har vært så langt.

Rent praktisk er kantina, datatjenester, kurslokaler, møterom og renhold noe vi ordner i fellesskap, slik at kostnadene på dette kan holdes lavest mulig. Det betyr en del at man kan ha tilgang på kurslokaler og møterom heile tida, uten å betale full

husleie for det. Videre er det greit med felles datatjenester, for BF som har et lite sekretariat er det mulighet for en bedre datatjeneste, med fellesinnkjøp av programmer, storskrivere, servere osv. Både medlemsregister og andre programmer blir billigere for oss fordi vi er en del av et større fellesskap. Men det er også problemer med å være i et nettverk, tilgang på elektronisk post og internett-tilknytning har tatt lengre tid fordi det er sikkerhetsaspekter forbundet med å kjøre

dette i nettverket.

Det er også mulig å tilknyttes et felles sentralbord, men så langt har BF valgt å stå utenfor den delen. Løsningen med telefonsvarer fungerer greit for oss, og forhåpentligvis også for medlemmene. Innkjøp av kontorutstyr og en del andre innkjøp blir billigere ettersom vi er del av en større enhet.

Skolering av tillitsvalgte er en viktig sak for alle organisasjoner.

Forts. s. 18...

Nytt stillingsregulativ i kommunene?

Randi Rønningen
Forbundsleder i BF

I forbindelse med hovedtariffoppgjøret pr. 1.5.94 ble det nedsatt et partssammensatt utvalg som skulle gjennomgå stillingsregulativet i KS-området. Utvalget har bestått av representanter fra KS på den ene side og AF, LO og YS på den andre siden. Utvalget kom med sin sluttrapport i slutten av februar i år. Alle tre hovedsammenslutningene har imidlertid kommet med kritiske merknader til rapporten og mener ulike aspekter må avklares nærmere før det som er forslått kan innføres. Vi kan allikevel ikke se bort fra at utvalgets rapport vil få innvirkning på årets tariffoppgjør.

Nedenfor følger en kort oppsummering, med alle mulige forbehold om at mye kan endres underveis, om det i det hele tatt blir gjennomført.

Hovedprinsippet i forslaget er at regulativet deles i tre lønnsstrukturer. Struktur I inneholder stort sett stillinger som krever opp til videregående skole. Stillinger med 3-årig høgskole er plassert i lønnsstruktur II, mens struktur III inneholder stillinger som krever universitetsutdanning på høyere nivå.

Innenfor hver struktur er det fire nivåer (A,B,C,D) som angir minimum grunnlønnsplasseringen for den enkelte yrkesgruppe. Bibliotekarer er i dette systemet plassert i nivå A i struktur II. Lønnsnivået i II A vil altså utgjøre minimumslønn for bibliotekarer.

I tillegg skal det fastsettes en minimumslønn for lederstillingene innenfor hver yrkesgruppe. Rapporten opererer også med såkalte avansementsstillinger som kan benevnes med romertall, Bibliotekar I, Ingeniør I o.s.v. Disse stillingene skal lønnsplasseres over grunnplasseringen

Minimumslønningene forhandles sentralt.

Det er også de sentrale partene i arbeidslivet som bestemmer hvor de ulike stillingene skal plasseres. Det kan f.eks. tenkes at BF krever en flytting av Bibliotekar fra II A til II B, eller en høyere minimumslønn for struktur II. Dette kan gjøres i en sentral justering. All annen lønnsfastsettelse skjer lokalt.

Systemet gir altså færre stillingskoder som forhandles sentralt. Men det er ingenting i veien for at en yrkesgruppe kan ha mange ulike stillingskoder, men bruken av disse bestemmes lokalt. Vi får færre sikringer og det blir et større lokalt ansvar å fastsette hver enkelts lønn. Mange mener også at forslaget vil gi muligheter til mere fleksibel lønnsfastsettelse og dermed større muligheter for en bedre lønnsutvikling.

De yrkesgruppene som i dag har mange koder vil miste muligheten til å endre svært mange av disse i sentrale justeringer. Bibliotekarenes lønnsplan har i dag få alternativer. Et lønnsregulativ etter disse prinsippene vil derfor ikke få drastiske konsekvenser for oss. Den eneste av stillingskodene i dagens system som kan bli spesielt berørt er distriktsbibliotekar. Vi kan få problemer med å definere dette som en lederstilling, samtidig som den helt klart skal plasseres høyere enn minimumsnivået for bibliotekarer. Men rapporten omtaler begrepet fagstillinger som muligens kan fange opp denne problematikken.

Sluttrapporten inneholder kun prinsippene og plassering av stillinger. Den sier ingenting om lønnsnivået i de ulike strukturene. Det er en forutsetning at ingen skal gå ned i lønn, men det legges heller ikke opp til noen økning, det skal evt. avgjøres i de kommende forhandlingene.

Rapporten inneholder noen flere aspekter, men disse vil ikke berøre bibliotekarene i noen stor liten grad. Vi presiserer igjen at det på nåværende tidspunkt knytter seg svært mye usikkerhet til rapportens innhold og at det derfor er vanskelig å si hvor stor innvirkning den får på vårens lønnsforhandlingene.

SPALTELANGS

Den norske katalogkomité

har fått elektronisk postkasse. Adressen er: katkom@ubo.uio.no. Utover våren vil komiteens viktigste arbeidsoppgave være ajourføring av NORMARC. Dette er nødvendig både fordi 1993-opplaget er utsolgt, og fordi det er behov for justeringer og utvidelser mht. katalogisering av elektroniske dokumenter. Synspunkter kan nå sendes via e-post.

EDB-verksted på biblioteket

Odder bibliotek i Danmark åpnet i november 1995 et edb-verksted for alle byens borgere. Tidligere var det blitt åpnet for Internett-tilgang på biblioteket som også har over 500 cd-rom'er til fri avbenyttelse. Tre store pc'er med mengder av programmer til f.eks. tekst-, lyd- og bildebehandling, regneark og databaser, scannere og printere for farger og sort/hvitt står til disposisjon.

Tanken er at folk som ikke har computer hjemme, eller de som har bruk for hjelp med computerbruk, skal kunne komme til biblioteket. Skoleelever og arbeidssøkende benytter tilbudet flittig, det samme gjør nå medlemmer av byens foreningsliv som har fått informasjonsmateriale tilsendt. Verkstedet er plassert i et rom for seg, og har stort sett samme åpningstid som resten av biblioteket.

Tilbudet er primært for voksne brukere, mens det i barnebiblioteket fins en kraftig pc med cd-rom-spiller og fargeprinter. Neste skritt er å etablere "borgerterminaler" med adgang til offentlige tjenester på kommunens nettverk.

Ut fra brukerhyppighet ser det ut til at tilbudet om edb-verksted har møtt et behov hos brukerne, og personalet følger løpende med på utviklingen på IT-området slik at tilbudet kan oppjusteres.

Sveriges riksdagsbibliotek åpent for almenheten

Riksdagsbiblioteket åpnet igjen i slutten av januar i nye, pene og formålstjenlige lokaler i Gamla Stan i Stockholm. Biblioteket er med sine 600.000 bøker og 2.000 tidsskrifter ett av Sveriges største samfunnsvitenskapelige bibliotek, og det er som ett av de få parlamentsbibliotek i verden åpent for almenheten. 60% av ca. 33.000 årlige utlån går til den alminnelige mann og kvinne til tross for at biblioteket bare har åpent for dem fem timer om dagen.

De ansatte - et tredvetall i alt, hvorav halvparten fagutdannede bibliotekarer - skulle gjerne utvide åpningstiden for almenheten, men til det kreves mer penger og personale. Biblioteket er også depotbibliotek for FN og EU, og ansvarlig for bokbestanden i Riksdagens informasjonssenter.

EU-parlamentets bibliotek

I et trangt lokale i Belliard, EU-parlamentets hovedbygning i Brussel, arbeider parlamentets bibliotekpersonale under høytrykk. Hvert medlemsland har sin dokumentalist, og alt EU-materiale skal finnes på samtlige offisielle EU-språk. Ennå fins ikke alt på de nye medlemspråkene, f.eks. svensk, men det kommer. Dessuten får biblioteket betydelig større lokaler i den nye parlamentsbygningen som forventes innflyttingsklar i 1998. Foreløpig står derfor de fleste av bibliotekets 12.000 bøker i Luxembourg. Når det gjelder aviser og tidsskrifter, finnes også disse på alle EU-språk - foreløpig flere danske enn svenske.

De fleste besøkende er parlamentariskernes assistenter. Deres oppgave er nemlig å plukke fram all den informasjon som deres sjefers behøver som underlagsmateriale for tall, betenkninger og spørsmål fra velgerne. Det gjøres informasjons-

Bilder i biblioteket

Dilemma på jobben

Kirsti Tveitereid, avdelingsbibliotekar
Lillegården kompetansesenter

Da Anne for fem år siden ble ansatt som biblioteksjef i den lille vestlandsbyen, hadde hun merket seg at holdningen til lånerne var høyst forskjellig. Mot ungdommene fra de videregående skolene i kommunen var oppførselen ganske fiendtlig. Oppgitte sukk fra de andre ansatte gikk på at skoleungdommen fortrenget eldre lånere, at de spredde seg og alt sitt pikkpakk ut over alle bord og stoler for å gjøre lekser slik at ingen andre fikk slippe til, at de spurte og grov om de umuligste ting som de skulle skrive om, og at de stjal fra klipparkiv og fra referansesamlingen!

Unge mennesker fra videregående skole var ikke verdt mere enn to sure sild og ble behandlet deretter. Anne bestemte seg fort for at dette skulle bli hennes viktigste oppgave å endre - hun skulle gjennom egen holdning og handling vise de andre at alle lånere skulle få samme service, at skoleungdommen skulle bli bibliotekets beste venner.

En av hennes mange gode og kreative ideer for å få dette til var å la elevene fra forskjellige linjer stille ut i bibliotekets «galleri». Det ble ofte brukt og det var de unge som selv styrte galleriet, utstillingene inneholdt alt fra fordypningsoppgaver i norsk og historie til «form og farge». Og sakte, men sikkert fikk folkebiblioteket et godt rykte blant de unge - og de unge møtte en større velvilje fra «de sure damene» på biblioteket.

Denne idyllen ble en dag satt på en voldsom prøve. Tre av elevene fra fotolinjen kom til biblioteket med en bunke svart/hvitt-fotografier i ganske stort format, de hadde laget en fotoutstilling, det var en prosjektoppgave som skulle være deres bidrag til avgjørende karakter dette året. Men besvarelsen var blitt avvist av skolen - de måtte lage en ny.

Selv mente de at deres hverdagsreportasje som besto av bilder fra undervisning i klas-

Hjelp !

De små episodene er basert på ideer fra bibliotekliv i virkeligheten. Kollegaer og venner blir spurt uavbrudt. Planen er å holde denne spalten gående i annet hvert nummer framover. Jeg trenger ideer som kan bli historier, som kan gi bilder av små og store dilemmaer vi møter som bibliotekarer.

Send stikkord eller andre ord til:

Kirsti Tveitereid
Lillegården kompetansesenter
Postboks 73, 3945 Eidanger.

Eller skriv en historie selv - og send redaksjonen!

sen - fortrinnsvis av lærerne i undervisningssituasjoner, var god. Lærerne var uvitende om at bildene ble tatt av nettopp dem, fordi elevene hadde knipset i vei: medelever, interiør, rommet osv. Men så var altså lærerne «klippet» ut, forstørret og portrettert. Med i utstillingen hørte også små tekster som var satt inn i bildene som tegneseriebobler. Oppgaven var «nullet» ved skolen, elevene mente den fortjente veggplass. Deres tekster var kross samfunnsrefs og skolekritikk, sitater hentet fra litteratur.

Anne sa ærlig og oppriktig til elevene at hun måtte tenke seg litt om, at hun i ytringsfrihetens navn var positiv, men at hun trengte å tenke seg litt om før hun tillot bildene hengt opp. De tre elevene lot bildene ligge igjen, og skulle komme tilbake neste dag.

Anne ringte venninnen som var lektor på den samme videregående skolen som elevene kom fra. Venninnens mening var klar: elevene hadde gått over streken - å ta bilder av lærerne uten at de visste om det, og så vise bildene gikk ikke an, i hvertfall ikke i et «offentlig» galleri. Teksten viste dessuten en skole hun ikke kjente igjen. At elevene faktisk hadde forevist de portretterte lærerne bildene og fått lov til å ha dem med

i prosjektoppgaven spilte liten rolle. Dette var en oppgave som var blitt nektet godtatt og avvist på skolen ut fra skolens etiske regler - da kunne ikke biblioteket vise bildene heller !

Hva skulle Anne gjøre ?

Vurdering I:

Anne bør stå løpet ut. Hun har vist seg som ungdommens forsvarer tidligere. Hun har satt igang et galleri i biblioteket som er styrt og administrert av de unge selv. Biblioteket er ikke en del av skolen. Lærerne har ikke noe imot bildene av seg selv, men før bildene skal brukes bør de unge fotografene innhente tillatelse fra dem påny.

Dilemmaet Anne kommer opp i ved å nekte elevene er: Skal hun være skolens solidariske støttespiller og samtidig miste tilliten hos de unge, en tillit som er møysommelig bygget opp gjennom fem år, eller skal hun si ja ut fra ytringsfrihetsprinsippet, gi

unge talent en arena til å vise sine kunstneriske uttrykk uten sensur? Jeg mener hun bør.

Vurdering 2

Det er antakelig ikke lov å vise bildene offentlig. Like lite som det er lov å ta lydopptak fra en lærers undervisning og avspille det videre uten å innhente tillatelse. Dette bør Anne ta rede på, og dette er det hun må grunnngi sitt avslag til de unge fotografene med. Vise dem lovteksten, og de vil forhåpentlig forstå hennes avslag.

Egne følelser og synsinger bør ikke bringes på banen i denne saken. Dette er rett og slett ikke noe dilemma for Anne. Hun må holde seg til loven. Galleriet i biblioteket, selv om det er administrert av de unge selv, er et offentlig sted, et åpent hus for hele kommunen.

Bibliotekarers og legers lønn

Randi Rønningen
Forbundsleder i BF

Dette innlegget sendte Randi Rønningen til Aftenposten. Men hun fikk det i retur. Her kan dere lese hva Aftenpostens lesere gjerne skulle ha sett:

Aftenposten har den siste tiden hatt en rekke reportasjer som har fokusert på legenes lønns- og arbeidsforhold. Senest 23. februar var det et intervju med et legepar i begynnelsen av sin karriere.

For å vise det urimelige i legers avlønning, ble det i dette intervjuet foretatt en sammenligning mellom en assistentlege og en

avdelingsbibliotekar ved Institutt for psykiatri på Vindern. Dette var et eksempel som ble brukt for å begrunne påstanden «Det virker som om alle AF-medlemmer skal tjene det samme».

Alle som har vært med på å utarbeide AFs lønnsprofil vet at denne påstanden ikke stemmer. Utgangspunktet har derimot vært at de ulike utdanningsgruppene skal sikres en anstendig minimumsavlønning, ut fra gruppens utdanning, kompetanse og ansvar. Det er ingen som har hevdet at bibliotekarers med en tre-årig høgskoleutdanning i utgangspunktet skal tjene like mye som en lege. Men i alle yrkesgrupper finnes det ulike lønnsnivåer, bestemt ut fra stillings innhold og ansvar. At en bibliotekar derfor kan ha høyere lønn enn en lege, kan derfor selvsagt forekomme.

Forts. på s. 16 ...

SPALTELANGS

søk i interne og eksterne databaser, og lages mapper (dossiers) på forskjellige saksområder. Språkkunnskaper er et "must" både for kontakt med brukerne og for informasjonssøkingen. Man bør som bibliotekansatt kunne minst to, helst tre språk. Selv om hvert medlemsland har sin dokumentalist, betyr det ikke at vedkommende kun arbeider for sin delegasjon. For tiden arbeides det også med innføring av ny teknikk, og de ansatte må kontinuerlig oppdatere sine IT-kunnskaper. Snart kommer også de meget etterspurte dossiers til å ligge on-line idet man har et prosjekt på gang med scanning av den informasjonen som idag ligger i mappene.

Bibliotekene og Internett

I den senere tid har det vært fokusert på bibliotekenes bruk av Internett, og måten nettet er stilt til rådighet for brukerne på. Det diskuteres opphavsrett, sikkerhet, økonomi, kvalitet osv. Dansk BiblioteksCenter (DBC) har utgitt et skriv kalt "Internett og bibliotekene" der små og store fag- og folkebibliotek bidrar med sine erfaringer og visjoner. Det er også litt om de tekniske sider ved anskaffelse, så som oppkoblingsmuligheter og sikkerhetsaspekter. Tanken er at heftet skal brukes i bibliotekenes drøftelse av hvordan, når og hvorfor de skal skaffe seg Internett-tilknytning, og hvordan det skal tas i bruk og stilles til rådighet for brukerne.

DBC har også opprettet en Internett-veiviser på sin hjemmeside. Denne er tenkt som et redskap for de biblioteker som ikke selv har ressurser til å lage egne hjemmesider. Også bibliotekets lånere kan ha glede av veiviseren, ikke minst emnelisten som for øyeblikket inneholder ca. 300 adresser. Fram til 1. juli 1996 er det gratis adgang til veiviseren, deretter vil DBC kreve et gebyr til dekning av produksjonskostningene. Adressen til DBC's Internett-veiviser er: <http://www.dbc.bib.dk/vejviser>

Kulehull og flørting på universitetsbiblioteket i Bethlehem

- Jeg skulle ønske studentene kunne hviske i biblioteket. I de fire årene jeg har vært direktør her, har jeg arbeidet svært hardt med å bli kvitt støy og gruppearbeid i biblioteket. Kanskje har jeg inntatt rollen som «politi-bibliotekar» i stedet for den typisk vennlige bibliotekaren. Men jeg har ikke noe valg. Jeg må sikre lesernes rett til et rolig studiemiljø.

Vi fortsetter vår serie med inntrykk fra palestinske bibliotek på Vestbredden og i Gaza. Anja Angelskår Mjelde og Erling Bergan har samlet inntrykkene etter en studietur i desember i fjor, i en artikkelserie som begynte i nr 1 1996.

Elsa Hazboun, direktør på Bethlehem universitetsbibliotek, streber mot et annet «inneklima» i biblioteket enn vi gjør i Norge. Og hun mangler ikke begrunnelse:

- Studentene tar med seg dårlige vaner fra den videregående skolen. De får «bibliotek-sjokk» når de kommer på universitetsnivå, det ser vi i måten de behandler bibliotekmaterialet på.

Flørting

Hun har sikkert rett. Men vi ser også noe annet på vår vandring rundt i bibliotekets 4 etasjer: Ungdom som utfolder et sosialt liv så stille de bare kan. De kan ikke lese på lesesalen, for så å finne ut av det annet kjønn på diskoen om kvelden. Familie og moral gjør ungdomstida mindre «fri» enn vi er vant til. Her må flørting gjøres når det er mulig, for eksempel rundt bibliotekets lesebord.

Men her er først og fremst mengder med seriøs bibliotekbruk. Og Elsa Hazboun og

hennes medarbeidere har lagt til rette for det på en profesjonell måte. Lett har det ikke vært. Under intifadaen hadde de rett nok anledning til å drive biblioteket videre, selv om undervisningen stoppet opp. Men Elsa viser oss kulehull i et av bibliotekets vinduer, for å illustrere hva de har vært gjennom under israelsk okkupasjon.

Julen 1995

Vårt besøk i Bethlehem var i de dager da man ventet på at palestinerne skulle overta sivil myndighet i Bethlehem. Det var et par uker før julen 1995 og hotellkapasiteten i

Davids by var god. Vi trengte ikke rom for natten, turen fra Jerusalem tar bare en halv time. Men vi fikk da sett det aktuelle overnattingsstedet som noen tilreisende måtte ta til takke med da hotellkapasiteten var sprengt for et par tusen år siden.

Det var dessuten bare en måned til palestinerne for første gang skulle gå til valg av egen folkevalgt forsamling. Det var mye forventning i luften! Og et par uker etter at vi kom til Bethlehem med kollektiv-drosje, ankom Yassir Arafat og hans kristne kone Suha til byen med helikopter, for å feire julen i Jesu fødeby.

Her må flørting gjøres når det er mulig, for eksempel rundt bibliotekets lesebord. (Foto: ebe)

Ut av en bygning kom det et par hundre ungdommer med grønne flagg, pannebånd og plakater. Det var årsdagen for opprettelsen av Hamas i Bethlehem. (Foto: ebe)

Selv om den gamle historia og de ferske nyhetene trengte på, holdt vi fokus på biblioteket. Bethlehem universitet er finansiert fra flere kilder. I forrige nummer av Bibliotekaren lovte vi å presentere leserne for et palestinsk bibliotek som får penger fra paven i Roma. Her er det. Ikke så rart forsåvidt, når en vet at Bethlehem er en hovedsaklig kristen palestinsk by.

Opprettelsen av staten Israel i 1948 førte til store flyktningestrømmer til Vestbredden. Bethlehem fikk sin del og byen este til det firedobbelte av sin opprinnelige størrelse. I 1967 ble også Bethlehem okkupert av Israel. Blant flyktningene var det selvfølgelig også muslimer. At den politiske retningen Hamas dermed er representert også i Bethlehem, fikk vi demonstrert under vårt opphold på universitetet.

Under en pause i det åpne parkområdet på campus, hørte vi plutselig trommer og slagord-roping. Ut av en bygning kom det et par hundre ungdommer med grønne flagg, pannebånd og plakater. Det var årsdagen for opprettelsen av Hamas i Bethlehem. De gikk gjennom parken og ropte støtte til Hamas, mens andre studenter fortsatte med sitt eller stoppet og så på. Det hele var rimelig gemyttelig.

Palestiniana-avdeling

Vel inne i biblioteket igjen ble vi vist et par spennende avdelinger i underetasjen. I et eget rom hadde de sin Palestiniana-avdeling. Her er gamle palestinske aviser på mikrofilm, eldre tidsskrifter, referanseverk

og manuskripter. Et tiltalende og spennende studiested for både ansatte, studenter og tilreisende forskere.

I underetasjen ble vi også vist AV-senteret. Her hadde de en video-samling som imponerte oss, i tillegg til en del opptaksutstyr. Datamaskiner, nett-tilknytning og IT-kompetanse var også denne avdelingens ansvarsområde.

I etasjene over er det vanlig bibliotekdrift. Inventar og utstyr er nøkternt og en tanke

kjedelig. Hyllekapasiteten er for 100.000 bind, men biblioteket har bare fylt opp drøyt halvparten. Bøkene er klassifisert etter Library of Congress-systemet og delvis lagt inn i et databaseprogram utviklet på dette universitetet. Vi fant en skjerm der programmet sto oppe på engelsk og ble en smule imponert. Et brukervennlig og lettforståelig grensesnitt er ikke noen selvfølge i vår bransje!

Elsa Hazboun presiserer at finansiering er en kontinuerlig utfordring, på alle områder i biblioteket. For tida jobber hun med å få penger til bl.a. videre automatisering, mikrofilming av dagsavisen Al-Quds fra 1968 til 1992, engasjere en bibliotekar til å ta unna ukatalogiserte bøker, og utstyr og materiale til å utvide tjenestene fra AV-senteret.

- Utvikling er et uungåelig aspekt ved et biblioteks liv, og Bethlehem universitetsbibliotek er ikke noe unntak fra denne regelen. Vi strekker oss langt for å møte fagpersonalets behov. Men vi strekker oss også utover for å få impulser fra kollegaer i andre land. To bibliotekarer herfra var i fjor på vennsbesøk til universitetsbiblioteket i Ferrara i Italia. Og vår leder av bibliotekets arabisk-seksjon fullførte sin Masters Degree i «Library and Information Studies» ved Universitetet i Wales for ett år siden, sier bibliotekdirektør Elsa Hazboun til slutt.

RED ■

- Utvikling er et uungåelig aspekt ved et biblioteks liv, og Bethlehem universitetsbibliotek er ikke noe unntak fra denne regelen, sier Elsa Hazboun. (Foto: ebe)

Problembasert læring i bibliotekarutdanningen?

Ingeborg Motzfeldt
Hovedbibliotekar, Høgskolen i Tromsø

PBL baserer læringen på studentenes egne erfaringer og på egen aktivitet. Ny kunnskap blir først meningsfull når den settes inn i en sammenheng, kobles til de kunnskaper og erfaringer man har fra før. Man lærer også bedre når man selv aktivt søker kunnskap, relatert til en konkret situasjon (et problem), fremfor bare passivt å motta den. Et annet vesentlig poeng er at med den enorme kunnskapsmengden vi etterhvert har innenfor ulike fagområder, er det umulig å lære (bort) "all kunnskap". Det som kreves er *handlingsberedskap*, at man lærer seg å søke kunnskap når man trenger den. Yrkesutøvelse er i sitt vesen en problemløsende virksomhet.

For noen dager siden var jeg på et seminar om problembasert læring (PBL) og bibliotekets rolle på et lærested som anvender denne pedagogiske metoden. Dette satte endel tanker i sving om utdanning og hvordan man kan skape lang nok "holdbarhet" på de kandidatene som utdannes.

På seminaret snakket studielederen for fysioterapeututdanninga ved Høgskolen i Tromsø om hva PBL er, og om hvordan de konkret gjennomfører undervisningen. Denne utdanninga har fordelen av å ha benyttet PBL som metode siden de startet opp i 1989, slik at de har sluppet problemene med omstilling senere, noe som gjerne er vanskeligere. Hun understreket at PBL er et prinsipp for såvel planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisningen. Å hevde at man driver med "litt PBL" mente hun var nokså misforstått.

Den greie og entusiastiske fremstillingen fikk meg til å tenke at *dette* må da være en god metode også for utdanning til andre yrker - f.eks. bibliotekaryrket. De stikkordene hun oppsummerte sitt innlegg med, var:

- Problemløsning
- Livslang læring
- Samarbeid

Nå skal jeg ikke utgi meg for å ha blitt noen ekspert på PBL etter et kort seminar. Likevel: ideene virker umiddelbart riktige. Enten man skal behandle vonde muskler eller drive bibliotek tror jeg en "problemløsende" holdning er et riktig utgangspunkt, dvs. man må orientere seg ut fra den faktiske situasjonen uten å være for bundet til evt. fasitsvar. Dette betyr selvfølgelig ikke at man ikke sørger for at studentene får med seg visse grunnleggende kunnskaper. Studielederen hevdet forøvrig at studentene lærte f.eks. fysiologi raskere enn hun selv hadde gjort i sitt fysioterapeutstudium i Oslo i "urtiden".

Som kjent har jeg beskjefteget meg litt med utdanning, som lærer på SBIH og som "planlegger" her i Tromsø. Jeg er helt overbevist om at bibliotekarer trenger en grunnleggende *forståelse* av yrket/fagene fremfor rene *ferdigheter* i hvordan de enkelte rutiner og operasjoner skal utføres. Den siste typen kunnskap har ikke nødvendigvis særskilt lang holdbarhet, og i verste fall blir man hengende ved rutiner og løsninger som er lite egnede i forhold til f.eks. den teknologien man skal bruke. Enda verre blir det dersom det er *gårsdagens* og ikke *morgendagens* ferdigheter som innprentes.

Eksempelvis preger nok ennå kortkatalogen bibliotekarutdanninga (og bibliotekarenes tankegang?) litt for sterkt. En ting er at vi "gamle" orienterer oss ut fra den, verden så nå engang slik ut da vi var unge. Men trenger vi å oppdra neste generasjon i samme verdensbilde? Dette er ikke bare et spørsmål om MARC-katalogisering kontra håndskrevne katalogkort som "treningsobjekter", men handler også om hvordan man tenker i forhold til gjenfinning. Det er et faktum at datamaskinen gir helt andre muligheter, f.eks. til å kombinere søkebegreper, enn kortkatalogen, noe som er viktig i forhold til bl.a. emneindeksering.

Siden det ikke er så enkelt å uttale seg sikkert om hva som vil kreves av konkrete ferdigheter "i morgen", står vi tilbake med at den grunnleggende forståelsen må være det viktige. Studentene må settes i stand til å anvende *prinsippene* uavhengig av teknologi, organisasjon og andre faktorer vi etterhvert har erfart at er i kontinuerlig endring.

På seminaret ble det understreket at i PBL er det svært vesentlig å sette opp klare *mål* for studiet når den planlegges. Hva er det man ønsker at studentene skal tilegne seg gjennom et gitt opplegg/emne? Også av egen erfaring vet jeg at det er lett å synde her. Satt på spissen kan man si at i verste fall kan målet bli at studentene skal "lære pensum" - hvilket neppe er et mål i seg selv, det er i høyden et middel. Jeg ser det heller ikke som noe spesielt godt mål at vordende bibliotekarer skal kunne Dewey-tabellen utenat, eller kunne katalogisere etter AACR2 i søvne.

Så hva bør målene for en god bibliotekarutdanning være? Dette er et tema vi bør diskutere!

Valgfusk!

Amerikabrev

fra Thomas Brevik

Bob Dole er ikke intressert i bibliotek. Mest sannsynlig vil Dole være republikanerenes kandidat til presidentvalget 1996. Selv med semesterrekord i prosjektoppgaver og tentamener har det vært vanskelig å unngå nyheter og kommentarer om første fase av presidentvalget.

Hvert parti skal velge sin kandidat, som i sommer og høst skal mose hverandre i media og andre offentlige sammenhenger. President Clinton er selvskrevet kandidat for demokratene, og nå ser det ut til at republikanerne har krystet ut sin kandidat.

I starten så det ut til å bli et forvirrende valg for det republikanske parti. Det var fem kandidater med svært forskjellig politikk og bakgrunn. Fra 70-åringen Dole, til Steve Forbes, redaktør og rikmann, som finansierte valgkampanjen sin selv.

Ignorerte bibliotek

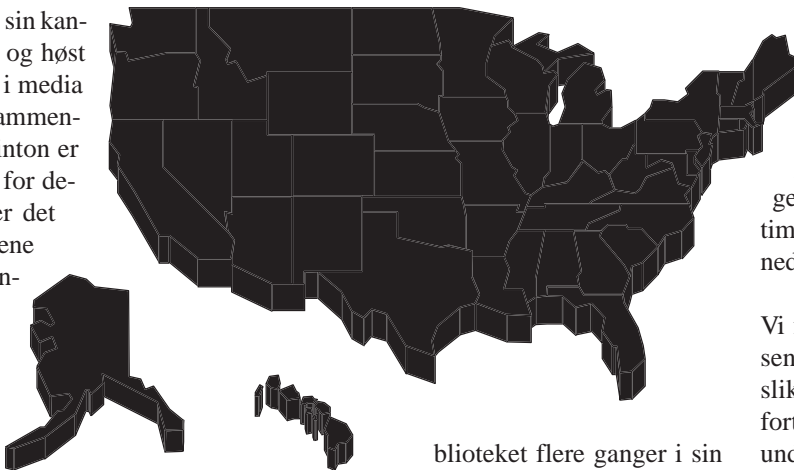
Felles for alle kandidatene var mangelen på interesse for bibliotek. Den amerikanske bibliotekforeningens tidsskrift «American Libraries», sendte en forspørrelse til alle kandidatene om de kunne gi en oversikt over sin bibliotekspolitikk. Kun en kandidat svarte, Phil Gramm, som allerede hadde trukket seg da tidsskriftet gikk i trykken.

Det er skremmende hvor ignorerte bibliotek blir, med unntak av når vi blir nevnt i forbindelse med informasjonsmotorveien.

Snakkes det om Internet og «The Information Super Highway» så blir ofte bibliotek nevnt som kvalitetssikrere og navigasjonsredskap. Mer sosialt orienterte kommentatorer vil også nevne at bibliotekene kan sikre at de som ikke kan eller vil ha motorveien inn i stua kan få kontakt på biblioteket.

Det samme i Norge

Vi har jo sett det samme i Norge, statssekretærutvalget for IT har nevnt bi-

blioteket flere ganger i sin rapport, og meningene der er nærmest direkte kopiert fra amerikanske sammenhenger. Det eneste unntaket er punktet om å sikre det norske språk og den norske kultur på nettet. Av en eller annen merkelig grunn er det ikke så mange som føler amerikansk språk og kultur truet av en global kultur.

Problemet er bare at det fortsatt er en god stund igjen før vi har noen informasjonsmotorvei i biblioteket eller andre steder. I mellomtiden må bibliotekene drives på både gamle og nye vis. Uten interesse fra politisk hold blir det vanskelig.

Vage og positive ytringer

Vi er vel ikke bortskjemte med oppmerksomhet hjemme i Norge, men det pleier da stå noen ord om bibliotek i de fleste parti-

program, og både Erik Solheim og Gro Harlem Bruntland pleier å komme med vage og positive ytringer på direkte spørsmål. Nå har det altså blitt slik at amerikanske politikere ikke engang svarer på direkte spørsmål om bibliotek midt i valgkampen!

Det amerikanske biblioteksystemet er fortsatt det beste i verden, men det er under konstant press fra mange hold, og å bli ignorert av sentrale politikere vil gi et negativt signal nedover til lokalpolitikere.

Lokale konsekvenser

Konsekvensen kan bli at bibliotek blir ignorert i viktige lokale sammenhenger, og da er faren stor for nedskjæringer av åpningstid 7 dager i uken, 10 - 12 timer per dag, og en overflod av velutdannede og entusiastiske bibliotekarere.

Vi får krysse fingrene for at disse tendensene ikke når Norge (noen ville vel si at slik har det vært hele tiden) og at vi får fortsette å drive bibliotek fram til den «vidunderlige nye informasjonsmotorverden».

Thomas Brevik.
School of Library and Information
Science,
502 M.I. King Library South,
University of Kentucky,
Lexington, KY 40506. USA
e-post: ttbrev0@pop.uky.edu
(Det siste tegnet før @ er tallet
null.)

Samling i bånd?

Anne-Mette Vibe
Universitetsbibliotekar
Norges idrettshøgskole

Kvinner i Norge får fortsatt relativt mindre i lønningssposen enn menn. Dette er synbart på mange måter: Kvinner med barn dumper ofte ned i laveste inntektsskikt hvis de blir alene. Blant pensjonistene er kjønnsforskjellen stor. Kollektive transportmidler fylles opp av kvinner og ungdom, ikke av menn, fordi mange kvinner ikke har råd til å ha bil. Og så videre, og så videre.

Dette skal ikke være noen elendighetsbeskrivelse av kvinners virkelighet, fordi bildet ikke er entydig. De siste tiårene har kvinner oppnådd en innflytelse i samfunnet som har fått enkelte til å uttale seg om kvinnekulturens ødeleggende dominans. Bekymrede menn som Jan Brøgger utgir boka "Forsvarstale for mannen" slik at guttebarnas identitet ikke skal gå fullstendig i oppløsning. Alt dette er sunne signaler om at samfunnet er på gli.

På det økonomiske området er imidlertid uretten mot kvinner fortsatt udiskutabelt stor. Og her sitter bibliotekarene og våre lønnsforbund midt gjørma med lave lønninger, og midt i smørøyet for å gjøre noe med det. Kvinneyrke, kvinneforbund, kvinnelønn. Det oser av lave lønnstrinn.

Det dreier seg om å bruke krefter for å bedre situasjonen, men det dreier seg også om strategier.

Og det spørsmålet vi må ta stilling til, er **samling i bånd** eller **forskjellsbehandling**.

Siden de fleste bibliotekarer jobber lavt i hierarkiet og kanskje ser på ledernes lønninger som et økonomisk utopia, er det nødvendig å slå fast følgende: Forskjellsbehandlingen i lønn følger yrket hele veien til topps (muligens noen unntak, jeg kjenner ikke lønnsnivået til Nasjonal-

bibliotekaren). De finurlige mekanismene som brukes i lønnsforhandlinger for å holde de fleste kvinner lønnsmessig nede, brukes over hele skalaen av stillinger.

Det er en gammel god sosialistisk læresetning at for å få bedre de undertrykte kår, må man foreta fundamentale samfunnsmessige forandringer som letter situasjonen for massene. Strategien er her sammenfallende med radikal feminisme, som populært sagt vil ha nye spilleregler mellom kvinner og menn i stedet for at kvinner skal bli bedre til å konkurrere innenfor de spillereglene som er. Et resultat av disse strategiene var i sin tid innføring av radikal kjønnskvotering innenfor enkelte politiske partier, med en regel om at f.eks. hvert kjønn skal dekke minst 40% av representantene. Den nye universitets- og høgskoleloven inneholder også krav om slik radikal fordeling av valgstemmer. Det underliggende premiss er at kvinner er underrepresentert på grunn av lavere status i de to nevnte eksempler, og altså trenger en positiv forskjellsbehandling.

For enkelte kan det kanskje virke håpløst å trekke inn slike ideologier. Jeg tar allikevel sjansen, fordi Bibliotekarforbundet er sprunget ut fra de samme ideologier med sin basis i en samling av alle bibliotekarer for å bli mer slagkraftig.

Det ene påtrengende spørsmålet blir: Behøver en samling av alle bibliotekarer bety en samling i bånd? Skal vi på den enkelte arbeidsplass være livredde for å trekke noen oppover lønnstigen når det er strategisk mulighet for det, fordi andre i øyeblikket blir hengende etter?

Svaret er for øyeblikket nei. En samling i de laveste lønnstrinnene kan lett bli et flatt sementgulv som mer fremadstrepende personer kan bruke som plattform på sin vei videre. Hvis vi tar sjansen på å trekke noen oppover, kan dette skape en bevegelse som om noen år kan trekke andre med seg. Og som fører til et konkret resultat som vi ikke

må miste av syne, at flere personer i kvinneyrker får noen kroner mer i lønningssposen.

Det finnes noen strategisk gyldne øyeblikk som jeg mener enhver arbeidstaker eller sjef burde gripe for å få hevet en persons lønn. Det ene er i det øyeblikket man går over i ny jobb. Et ferskt tilfelle viser at noen telefonsamtaler skaffet en økning på 40.000 i året for en nytilsatt bibliotekar. Det andre er omgjøring av arbeids-/ansvarsområde. Her synes personalansvar og EDB-ansvar å være de viktigste døråpnerne for høyere lønn.

Fra den lokale arbeidsplass over til fagorganisering. Er den nåværende fordeling mellom **Fagbibliotekarforeningen** (som er underlagt Forskerforbundet) og **Bibliotekarforbundet** den gunstigste innenfor AF, der FBF via en samarbeidsavtale har sikret seg storparten av de statsansatte fagbibliotekarene, mens BF sitter med flesteparten av de kommunalt ansatte folkebibliotekarene? Lønnsmessige fakta er at bibliotekarstigen på statssektoren ligger høyere enn tilsvarende på kommunesektoren, og at fagbibliotekarer tjener forholdsvis bedre enn folkebibliotekarer.

Onde tunger påstår at enkelte fagbibliotekarer ikke vil mengse seg med folkebibliotekarene, fordi de mener seg å være "Guds utvalgte på denne jord". (En bedre betegnelse ville vel være "tjenerskapet til Guds utvalgte på denne jord", fordi de mest utvalgte er forskerne og andre høyere akademikere). Velmenende tunger påstår at dette er strategisk lurt, fordi statsansatte fagbibliotekarer med sitt relativt høye lønnsnivå kan trekke de andre etter seg. Slappe tunger påstår at de organiserte bibliotekarer stort sett gir blaffen i strategier, fordi egen lønn er det eneste som interesserer.

Spørsmålet ligger der, utfordringen er der. Vil en samling av alle i ett forbund i AF føre til samling i bånd eller positiv forskjellsbehandling?

Vi er våkne, for f...!

Suzanne Bancel
Biblioteksjef i Seljord Kommune

De to artiklene om bibliotek som sto i Morgenbladet den 19.1.96, er så fulle av merkelige påstander og direkte feil at det må kommenteres. Når først bibliotekvesenet får oppmerksomhet i en avis er det tragisk at journalistene ikke en gang bruker riktig navn på Statens bibliotektilsyn (3.spalte, "Statens biblioteksentral" - A/L Biblioteksentralen er en *bedrift*). Måten artiklene er skrevet på gjen-speiler samfunnets holdning til bibliotekarer generelt, istedenfor å bidra til forståelse og respekt for yrket.

Tonen i artikkelen, så vel som kildebruk, er kritikkverdigg. Duvolds visjoner blir latterliggjort av diverse forskeres "bevis" på at bibliotekarer ikke er i stand til å takle forandringer, at vi er "rigide" og at vi ikke vet hva vår yrkesrolle er.

NMH-artikkelen kritiserer bibliotekarer fordi vi er for opptatt av bevilgninger og for lite opptatt av "etterspørsel" - en påstand blottet for logikk. Hvordan skal man tilfredsstille etterspørsel, for ikke å snakke om å skape etterspørsel, når våre budsjetter knapt nok har endret seg siden 1979 (NOU 1991:14)?

I 6.spalte kobler Olaisen evnen til å tilpasse seg omorganisering sammen med antall x-kromosomer en arbeidstaker har. Han har kanskje fått sin Ph.D. i genforskning? Svært mange bibliotekarer har opplevd at biblioteket er kommunens salderingspost. Når har vi noen gang sett *økte bevilgninger* som mål ved omorganisering?

Kan Djupvik dokumentere at 90% av Norges bibliotekarer mangler evnen til nytenkning? Tell heller hvor mange kommunestyre i landet som ikke hører på forslag fra bibliotekarer om utvikling, ressursbruk og omorganisering!

Rigid tenkning er en myte både innenfor og utenfor vårt yrke. Hovedparten av bibliotekarer jobber i "faglig isolasjon" - enten som eneste folkebibliotekar med 40 kilometer til nærmeste kollega, eller som leder av et fagbibliotek. Det er svært vanskelig å være rigid når vi daglig omgås andre yrkesgrupper og deres yrkeskultur.

Når en bibliotekar "ute i felten" endelig slipper til orde, blir hun allerede i andre avsnitt beskrevet som gråhåret blant grå reoler - ikke et ord om hennes faglige kom-

Suzanne Bancel imøtegår her påstanden i et oppslag i Morgenbladet, om at bibliotekarer ikke er i stand til å takle forandringer. (Foto: ebe)

petanse og yrkeserfaring. Hennes kollegaer er "søte damer", og i et forsøk på ironi blir noen lånere spurt om ikke bibliotekarene er "sure og ekle". En "pen, ung mann" er, i Mathiesens verden, en "uvanlig" bibliotekbruker.

De fleste journalister har vokst forbi fasen hvor de bruker spalteplass til morsomheter om "sexy sykepleiere" og førskolepedagoger som er "snille tanter". At en avis som markesfører seg selv som "intellektuell", bruker stereotypiske beskrivelser på en

yrkesgruppe, sier en hel del om barrierene bibliotekarer må kjempe imot.

Referansetjenester lånerne får fra folkebibliotek er sterkt ktitisert. Gode referansetjenester er avhengig av tilgang til gode kilder. Tilgang til gode kilder henger sammen med et godt budsjett.

Hvordan kan en avis med så mange gode data-artikler skrive noe så dumt som "I tillegg lider systemet under at en bare kan ta ut den informasjon som ligger inne i det"?

Kan Elster eller Mathiesen vise til en database hvor en kan ta ut noe som *ikke* ligger inne i den?

Det kan hende at Aftenpostens arkiv har bedre søkemuligheter, men hva hjelper det når opplysninger som blir hentet fram, kun vil bestå av én redaksjonell linje? En bibliotekar søker i mange, og gjerne motstridende, kilder for å gi låneren et helhetlig bilde av en sak, slik at låneren selv kan danne egne meninger.

Kritikken om at Library of Congress ikke er en fulltekst-database er absurd. For det første så jobbes det med saken, både "broadsides" og artikler blir scannet. For det andre, som LC-bibliotekar Jackie Coleburn sier: "It takes a little time to scan 100.000.000 documents". At det "tar måneder" å skaffe en bok fra LC er ikke rart. Det er et nasjonalbibliotek, ikke et utlånsbibliotek. Dessuten: Hvorfor skal amerikanske skattebetalere subsidiere utlån til nordmenn?

Utdanning av bibliotekarer blir også kritisert i artikkelen. Jeg er ikke enig i at det er en bibliotekars hovedoppgave å formidle "ideer, teori og kunnskap", men heller at det er vår hovedoppgave å *sette mennesker i kontakt med kilder til ideer, teori og kunnskap*. Det er et paradoks at forskere som vet hva "informasjonsrevolusjonen" vil ha

(forts. neste side)

å si for samfunnsutviklingen påstår at det ikke er behov for en yrkesgruppe som kan sette opplysning, kunnskap og informasjon inn i en meningsfylt og ordnet sammenheng.

Problemet er ikke bibliotekarene. Problemet er at vi er utelukket fra fora hvor vår erfaring og kunnskap kan komme andre til gode - og at svært mange, Morgenbladet inkludert, holder mytene om bibliotekarene levende.

... forts. fra side 9

Men skal en sette yrkesgrupper opp mot hverandre i kampen om bedre lønn, bør en være så redelig å benytte eksempler som kan sammenlignes.

I det nevnte intervjuet ble grunnplassering av en lege sammenlignet med en lederstilling for bibliotekarer. Avdelingsbibliotekar er en av de høyeste lønnplasseringer en bibliotekar kan få. En naturlig sammenligning hadde vært grunnplasseringen for bibliotekarer, den ligger ca 30.000 under det som ble oppgitt som lønn for assistentlegen.

Avdelingsbibliotekaren i eksemplet er statlig ansatt mens lege-eksemplet er hentet fra kommunen. Alle som har arbeidet med lønsspørsmål vet at ansatte i kommunal sektor jevnt over er lavere lønnet enn i staten. En avdelingsbibliotekar i kommunen starter over 30.000 lavere enn en tilsvarende stilling i staten.

Jeg har stor forståelse for legenes kamp for å bedre sine lønnsforhold i offentlig sektor. Deres argumenter om høy studiegjeld og ansvarsfulle stillinger burde absolutt få gjennomslag overfor arbeidsgiver. Men jeg finner det uakseptabelt at de i sin iver etter å beskrive sin dårlige lønnsituasjon kommer med uriktige opplysninger om andre yrkesgrupper. Det er en relativ liten del av bibliotekarer som har den lønnen det refereres til i intervjuet. De fleste er langt lavere plassert. Vi har også studiegjeld; unge, nyutdannede bibliotekarer må også ha et sted å bo. Vår grunnlønn er ca 162.000 og godt over en fjerdedel av bibliotekarene er plassert i grunnlønnskoden.

Årsmøte i Sogn og Fjordane BF

Tirsdag 12.mars var det årsmøte i Sogn og Fjordane lokallag av BF. Møtet var i Førde og samlet 13 av de 20 medlemmene i lokallaget. Kari Elin Røyraane ble gjenvalgt som leder. Signe Witsø fortsatte i styret, mens Eva K.Nergård ble valgt inn som ny. Årsmeldinga viste bl.a. at tre medlemmer hadde vært på kurs for kommunalt tillitsvalgte. I arbeidsplanen for kommende periode er bl.a. medlemsverving, samarbeid med andre AF-forbund, informasjon og bistand til medlemmene prioritert.

RED

Hvorfor gå over bekken etter vann?

Vi leverer norske og utenlandske bøker, tidsskrifter, gråsonepublikasjoner og andre informasjonsprodukter. Vi tilbyr:

- Riktige priser
- Effektive rutiner
- Oversiktlige statusrapporter
- Personlig oppfølging

Større kunder tilbys svært fordelaktige betingelser, med reelle rabatter på utenlandske priser.

Ta kontakt -- vi sender gjerne en oversikt over våre tjenester.

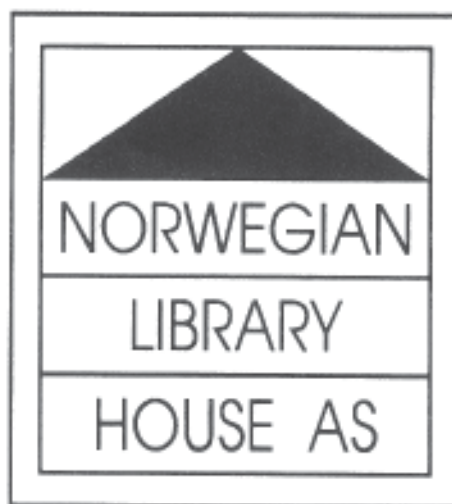
Norwegian Library House AS

Postboks 118 Tåsen

0801 Oslo

Telefon 22 95 27 42

Telefax 22 95 03 25

Library Supply på norsk

Ønsker du å presentere biblioteket ditt på Internett?
Gjør det på vår datamaskin!

Å presentere biblioteket på Internett kan gi stor oppmerksomhet fra media, brukere og politikere.

For brukerne er det likegyldig om tjenesten ligger på en datamaskin i Oslo eller Finnmark - den er bare noen tastetrykk unna likevell!

For biblioteket er det en stor fordel å slippe å kjøpe utstyr, leie faste datalinjer og bygge opp spesialkompetanse. Biblioteksentralen har utstyret, linjene og kompetansen!

Biblioteksentralen har inngått en Internett-avtale med Norsk Bibliotekforening.
Be om et tilbud du også!

... forts. fra side 6

BF har nå hatt to grunnkurs i avtaleverket på kommunal sektor og forhandlingsteknikk, og har allerede sett praktisk nytte av å være i samme hus som andre fagforbund. På det andre kurset som vi hadde i begynnelsen av februar ble foreleser forhindret fra å møte, men da steg lederens i NOBI og generalsekretæren i NETF inn på en dags varsel og ga våre kursdeltakere et like godt tilbud som tidligere kursdeltakere hadde fått.

Videre er det vage planer om et samarbeid

om skoloring av tillitsvalgte i organisasjonene. Vi er stort sett like med hensyn til utdanningslengde, "3-åringer" fra høgskoler, og mange av problemene på fagforeningssiden er like sjøl om vi arbeider innenfor forskjellige sektorer.

Eksempler vil lett kunne overføres mellom yrkene, arbeidsgiverne er i mange tilfeller de samme. Men samarbeidet om kurs er ennå ikke formalisert, det er utsatt til vi er ferdige med ombyggingperioden.

Saksbehandlingen i de ulike organisasjonene er også lik i mange tilfeller, vi har de samme tidsfrister som vi opererer med i forhold til AF-systemet, og vi er i mange tilfeller innkalt til de samme møtene. Det er ikke alltid at man får med seg hvilket møterom noe skal foregå i, eller akkurat hvilken dato det er tidsfrist på konfliktberedskapsen på kommunal sektor, eller man rett og slett glemmer tida. Da er det greit at noen av de andre fra organisasjonene stikker innom og minner på om møter, eller leter etter akkurat et bestemt brev om en bestemt sak.

Så langt har vi stort sett bare hatt fordeler med å være en del av kontorfellesskapet, og håper at de positive sidene av samarbeidet vil fortsette i framtida. Som en nystartet organisasjon i oppbyggingsfasen både organisasjonsmessig og på sekretariatssida er det nok som koster penger, og da veier innsparingene tungt. Vi håper at de andre organisasjonene i huset også ser nytten av å ha fått bibliotekarene i huset, sjøl om vi ikke rydder opp i arkivene for dem!

Nordisk boligbytte i sommerferien 1996

Har du lyst til å ha sommerferie i et annet nordisk land? Da kan du som medlem av Bibliotekarforbundet få satt inn en gratis annonse om boligbytte i et eller flere av de nedenstående nordiske bibliotekblad. Det er en forutsetning for å delta i gratisformidlingen at de respektive boligene (hus, leilighet eller hytte) kun skal byttes mot annen bolig. Utleie ligger utenfor denne ordningen. Når annonsen er tatt inn i de bladene man ønsker, er det deretter opp til leseren selv å foreta all videre kontakt.

Annonsens form og innhold

Annonsen skal innledes med lokaliteten hvor den tilbudte boligen befinner seg (eksempelvis Bergen, Norge), og avsluttes med opplysning om navn, kontaktadresse og evt. telefonnummer. Utover dette må annonsen inneholde maksimalt 25 ord til beskrivelse av boligen som blir tilbudt, ønskene til bytteboligen, den foretrukne bytteperiode osv. Annonsen, som skal være maskinskrevet, sendes til de bladene som dekker det området man er interessert i. Annonsen gjengis på det språk den er skrevet på.

Følgende blad deltar i ordningen:

Bibliotekspressen
Lindevangs Allé 2
2000 Frederiksberg
Danmark

Kirjastolehti
Kansakoulukatu 10 A 19
00 100 Helsinki
Finland

Bibliotekaren
Lakkegt. 21
0187 Oslo
Norge

DIK-forum
Box 760
131 24 Nacka
Sverige

BIBLIOTEKARFORBUNDET INNMELDINGS-SKJEMA

Navn	_____	Født	_____
Adresse	_____	Tlf.	_____
Postnr.	_____	Poststed	_____
Yrkesaktiv	☐	Godkj. Bibliotekareksamen (År)	_____
Student	☐		
Ikke yrkesaktiv	☐		
Arb. giver	_____	Sektor (Komm/Stat/Fylke/Priv)	_____
Adresse	_____	Tlf.	_____
Postnr.	_____	Poststed	_____
Stilling	_____	Ansiennitet fra	_____
Forsikringer			
Innbo Ja / Nei		Grunnfors. Ja / Nei	
Virkning fra (måned:)	_____	Virkning fra (måned:)	_____
Dato	_____	Signatur	_____
Skjemaet sendes: Bibliotekarforbundet, Lakkegt. 21, 0187 Oslo			

B - BLAD

Returadresse:

**Bibliotekarforbundet
Lakkegata 21
0187 Oslo**

Bibliotekarforbundet

